

fødsret), der tillige faar Virkning i det andet Land — hvilken Ordning er i Samklang med den i Kommissionsforslaget af 1908 indgaaede —, gaar man ud fra, at Reglerne for Statsborgerrets Erhvervelse og Fortabelse vedbliver at være indbyrdes overensstemmende mellem de to Lande“. Saa klart og tydeligt udtaler man sig altsaa om dette Forhold i Bemærkningerne til Forbundslovforslaget.

Selve Forbundsfor­slagets Bestemmelse lyder i § 6 saaledes: „Danske Statsborgere nyder paa Island i enhver Henseende lige Ret med de paa Island fødte islandske Statsborgere og omvendt“. Herved foreskrives med tydelige og klare Ord en fuldt ud gensidig Statsborgerret. Naar Islændingene saaledes nyder „lige Ret med“ os danske Statsborgere her i Danmark, vil det sige, at Islændingene i Danmark har dansk Indfødsret og Adgang til Nydelsen af de deraf betingede Goder, f. Eks. Adgang til Embeder (Grundlovens § 17) og Valgret til den danske Rigsdag (Grundlovens § 30).

I Kommissionsforslagets § 5, 1ste Stykke, hedder det: „Danskere og Islændere paa Island og Islændere og Danske i Danmark skulle i alle Henseender nyde lige Ret“. Denne Bestemmelse sikrede ikke de i Danmark boende Danske Rettigheder i Island. Det gør derimod Forbundsfor­slaget, og det er derfor bestemt at foretrække.

Forbundsloven tillægger Islændingene Indfødsret i Danmark, maa jeg hævde, thi Forbundsloven opfylder netop Fordringen i Grundlovens § 50, som foreskriver, at „ingen Udlænding kan faa Indfødsret uden ved Lov“, og man har saa villet hævde, at da der ikke tillægges enhver Islænding Indfødsret ved Lov, er Grundlovens § 50 ikke opfyldt, men det er en meget urigtig Betragtning, idet Indfødsret meget vel kan tillægges Udlændinge ved en almindelig og omfattende Bestemmelse, jfr. den nye Indfødsretslov af 19. Marts 1898, som i sin § 3 giver alle fremmede Kvinder, som gifter sig med Mænd, der har dansk Indfødsret, samme Ret, hvilken erhverves ved selve Ægteskabet i Henhold til Loven. Det samme fremgaar af Lov af 17. Maj 1916, der bemyndigede Indenrigsministeren til efter derom indgivet nærmere Andragende at meddele dansk Indfødsret til Personer af dansk Afstamning, der er eller har været optagne i dansk Lægdsrulle, og som ikke er i Besiddelse af Statsborgerret i fremmed Stat.

Dette er en ganske almindelig Bestemmelse, som tillægger en vis bestemt Art og Klasse af Personer i al Almindelighed Ind-

fødsret, og det er overensstemmende med Grundlovens § 50. Men det er ogsaa overensstemmende med Grundlovens § 50, naar man ved den danske Forbundslov som en almindelig Lov tillægger Islændinge Indfødsret i Danmark.

Ifølge § 6, 2det Stykke, i Forbundsloven „er hver af Landenes Statsborgere fritaget for Værnepligt i det andet Land“. I Kommissionsforslaget af 1908 var Forsvarsvæsenet til Lands og til Søs gjort til et Fællesanliggende, som endda var uopsigeligt. Herefter maatte Danmark, hvis Islands Neutralitet krænkedes, komme det til Hjælp i saa vidt Omfang, som dets militære Magtmidler gjorde det muligt. En lignende Bestemmelse findes ikke i Forbundsfor­slaget, men der gaas tværtimod ifølge Bemærkningerne til Forbundslovens § 19 ud fra, at den ene Stat kan vedblive at være neutral ogsaa i det Tilfælde, at den anden inddrages i en Krig, og der er altsaa ikke nogen Forbundspligt til gensidig at værge hinanden i Tilfælde af Neutralitetskrænkelser. Ydelsen af saadan Hjælp vil altsaa være en frivillig Sag. Det kan f. Eks. tænkes, at det danske Fiskeriinspektionsskib lejlighedsvis kunde konstatere, at Islands Neutralitet paa Søterritoriet var blevet krænk­et, men om en Pligt er der altsaa i ingen Henseende Tale, og da Island intet Militærvæsen har, har man fundet det rigtigst, at islandske Statsborgere fritages for Værnepligt i Danmark.

I § 6, 3die Stykke, foreskrives: „Adgang til Fiskeri paa hvert af de to Staters Søomraade er i lige Grad fri saavel for danske som for islandske Statsborgere uden Hensyn til Bopæl“. Islændingene kan altsaa ikke foreskrive Bopæl paa Island som Betingelse for at udøve Fiskeri paa Islands Søterritorium, hvilket navnlig har Betydning for Færø Amts Beboere. Disse har som danske Statsborgere ifølge § 6, 1ste Stykke, Indfødsret paa Island lige med de der fødte Islændinge, og den Ret til at fiske paa islandsk Søterritorium, som deraf følger, kan Islændingene ifølge § 6, 3die Stykke, ikke afskære dem ved en Lovbestemmelse om, at kun den, der har boet i Island en Aarrække, maa udøve Fiskeriretten. Dette er en Bestemmelse af stor Betydning.

§ 6, 5te Stykke, bestemmer: „Danske og islandske Varer og Frembringelser skal gensidig i ingen Henseende kunne behandles ugunstigere end noget andet Lands“. Ved Frembringelser forstaas her ogsaa kunstneriske Frembringelser, som dette tydeligere fremgaar af den islandske Tekst, hvor der bruges Ordet „afrek“. Denne Bestemmelse tager i øvrigt Sigte paa det særlige Forhold,